

# Spis treści

|                                                                                                                                                                                           |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| PRZEDMOWA .....                                                                                                                                                                           | 5  |
| MOŻLIWOŚCI ZMNIEJSZENIA NEGATYWNEGO WPŁYWU LIKWIDACJI<br>KWOT MLECZNYCH NA POLSKIE GOSPODARSTWA MLECZNE<br>ZLOKALIZOWANE W REGIONACH ZAGROŻONYCH SPADKIEM PRODUKCJI<br>MLEKA              |    |
| – Jadwiga Seremak-Bulge, <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki<br/>Żywnościowej w Warszawie, Stanisław Mańko, Uniwersytet Technologiczno-<br/>-Przyrodniczy w Bydgoszczy</i> ..... | 7  |
| Wstęp .....                                                                                                                                                                               | 7  |
| 1. Dotychczasowe procesy dostosowawcze sektora mlecznego<br>w poszczególnych regionach .....                                                                                              | 8  |
| 2. Zróżnicowanie sytuacji ekonomicznej gospodarstw utrzymujących<br>w latach 2004–2006 krowy (w świetle wyników polskiego FADN) .....                                                     | 20 |
| 3. Analiza wpływu obniżki cen mleka na wyniki działalności gospodarstw<br>utrzymujących krowy w świetle badań modelowych .....                                                            | 28 |
| 4. Prognoza dalszego przebiegu procesów dostosowawczych i ocena wpływu<br>likwidacji kwot mlecznych na ich przebieg w poszczególnych rejonach .....                                       | 32 |
| 5. Propozycje wsparcia producentów mleka w celu łagodzenia negatywnych<br>skutków likwidacji kwot mlecznych .....                                                                         | 41 |
| INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM CENOWYM I MOŻLIWOŚCI ICH<br>WYKORZYSTANIA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W POLSCE                                                                              |    |
| – Michał A. Jerzak, <i>Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu</i> .....                                                                                                                      | 43 |
| Wstęp .....                                                                                                                                                                               | 43 |
| 1. Stan organizacyjny i instytucjonalny rynku rolnego w Polsce w kontekście<br>możliwości zarządzania ryzykiem cenowym przy wykorzystaniu<br>instrumentów pochodnych .....                | 45 |
| 2. Poziom ryzyka cenowego na wybranych rynkach towarów rolnych .....                                                                                                                      | 55 |
| 3. Indywidualne instrumenty zarządzania ryzykiem cenowym .....                                                                                                                            | 56 |
| 4. Możliwości wykorzystania instrumentów pochodnych do zarządzania<br>ryzykiem cenowym w rolnictwie w Polsce .....                                                                        | 60 |
| 5. Możliwości wykorzystania rynków terminowych zagranicznych do<br>zabezpieczania cen rolnych w kraju .....                                                                               | 66 |
| 6. Rekomendacje i rozwiązania dla polityki wobec polskich gospodarstw<br>rolnych .....                                                                                                    | 67 |
| Bibliografia .....                                                                                                                                                                        | 72 |

# STRATEGIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PRODUKCYJNYM I CENOWYM W GOSPODARSTWACH ROLNICZYCH W POLSCE

– Edward Majewski, Piotr Sulewski, Adam Wąs, Szkoła Główna Gospodarstwa  
Wiejskiego w Warszawie .....

75

|                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Wstęp .....                                                                        | 75  |
| 2. Strategie zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolniczych .....                   | 78  |
| 3. Przegląd instrumentów ubezpieczenia od ryzyka w wybranych krajach ...              | 80  |
| 4. Instrumenty ubezpieczenia stosowane i rekomendowane dla warunków<br>polskich ..... | 84  |
| 5. Podsumowanie .....                                                                 | 102 |
| 6. Wnioski końcowe .....                                                              | 103 |
| Załącznik 1. Studium przypadku .....                                                  | 105 |
| Załącznik 2. Wyniki modeli symulacyjnych gospodarstw .....                            | 108 |
| Bibliografia .....                                                                    | 122 |

## OCENA EFEKTYWNOŚCI INSTRUMENTÓW ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH W KONTEKŚCIE WYZWAŃ WYNIKAJĄCYCH Z NEGOCJACJI W RAMACH WTO ORAZ PRZEGŁĄDU WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ (HEALTH CHECK)

– Katarzyna Duczowska-Małysz, Agnieszka Szymecka, Barbara Wieliczko,  
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie .....

123

|                                                                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                                                                            | 123 |
| 2. Globalny kontekst zmian Wspólnej Polityki Rolnej – zakończenie Rundy<br>z Doha i przegląd WPR ( <i>health check</i> ) .....                                   | 125 |
| 3. Skuteczność instrumentów stosowanych w ramach PROW i SPO<br>2004–2006 z punktu widzenia poprawy konkurencyjności polskiego<br>sektora rolno-spożywczego ..... | 137 |
| 4. Wnioski końcowe, propozycje zmian i rekomendacje .....                                                                                                        | 157 |
| Bibliografia .....                                                                                                                                               | 169 |

## KIERUNKOWE ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE MODELU PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH Z PUNKTU WIDZENIA INTERESU POLSKIEGO ROLNICTWA

– Walenty Poczta, Paweł Siemiński, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu .....

171

|                                                                                                                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Ocena funkcjonowania systemu wsparcia bezpośredniego rolników<br>w ramach SAPS i CNDP w Polsce w latach 2004–2008 i szacunki<br>do roku 2013. ....                                                              | 171 |
| 2. Ocena propozycji zawartych w pakiecie legislacyjnym <i>health check</i><br>oraz rekomendacje rozwiązań systemowych płatności bezpośrednich<br>z punktu widzenia interesu polskiego rolnictwa do roku 2020 ..... | 199 |
| Podsumowanie .....                                                                                                                                                                                                 | 207 |